

ลีลาการเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา

Learning Style and Using Resource learning of Grade 7 students, Wattraikhingwittaya School

รัตติกกร ภริมย์ไคร่ง* ภีรเทพ รุ่งคุณากร*

Ruttikorn Piromkrong* Bheeradhev Rungkhunakorn*

คณะศึกษาศาสตร์ (สาขาวิชาการศึกษาดำเนินชีวิตและการพัฒนามนุษย์) มหาวิทยาลัยศิลปากร*

Faculty of Education (Lifelong Education and Human Development) Silpakorn University*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลีลาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา และ 2) ศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จากประชากร 605 คน ผู้วิจัยทำการคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางเครซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 242 คน เครื่องมือการเก็บข้อมูลเป็นแบบประเมิน จำนวน 2 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ลีลาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา มีความถนัดจากการลงมือทำมากที่สุด จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 37 นักเรียนมีความถนัดจากการดู จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 35 และนักเรียนมีความถนัดจากการได้ยิน จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 28 ซึ่งนักเรียนอาจมีลักษณะเด่นหรือลักษณะผสมผสานระหว่างลีลาการเรียนรู้ 2) การใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา ในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .399) ลำดับที่ 1 คือ ด้านความสนใจและการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .368) แต่การใช้แหล่งเรียนรู้ที่นักเรียน ใช้น้อยที่สุด คือ ด้านการจดบันทึก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = .365)

คำสำคัญ : ลีลาการเรียนรู้, การใช้แหล่งเรียนรู้, นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1, โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา.

Abstract

This research objectives were to 1) study learning style of the Seventh Grade Students, Wattraikhing Wittaya School. 2) Study the Resource Usage of the Seventh Grade Students, Wattraikhing Wittaya School. The sample group was the Seventh Grade Students, Wattraikhing Wittaya School who were studying in second semester, academic year 2019. The Population group was 605 students and the sample group was 242 students who were simple random sampling. The instrument used to collect data was questionnaire to be 2 crumbs. Data were analyzed by statistic, frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results of the study were as follows: 1) The learning style of the Seventh Grade Students, Watraikhing Witthaya School were high levels in Kinesthetic Learners (90 students = 37%) moderate levels in Visual Learners (85 students = 35%) and lower levels in Auditory Learners (67 students = 28%). The students might have distinctive features or integrated features of learning style. 2) The Resource Usage of the Seventh Grade Students at Watraikhing Witthaya School, dimensions is very much ($\bar{X}$ = 3.97, S.D. = .399). The students interested and participated in the highest level ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = .368). The students took notes the least ($\bar{X}$ = 3.61, S.D. = .365).

Keywords: Learning Styles, Resource Usage, The Seventh Grade Students, Watraikhing Witthaya School.

บทนำ

ผู้เรียนเป็นบุคคลที่สำคัญ ที่ครูผู้สอนต้องเอาใจใส่ ควรสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นจุดสนใจหรือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดหรือจำเป็นต้องคำนึงถึงมากที่สุดในกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนควรได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติ หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองโดยผู้สอนต้องยอมรับในระดับความสามารถ พัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม โดยครูต้องเข้าใจและตระหนักเป็นอันดับแรกว่านักเรียนแต่ละคนมีลีลาการเรียนรู้หรือความถนัดในการเรียนรู้ไม่เหมือนกัน ครูที่สามารถรู้ว่่านักเรียนแต่ละคนในชั้นมีลีลาการเรียนรู้เป็นแบบใดจะประสบความสำเร็จในการส่งผ่านความรู้ไปยังนักเรียน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างเต็มตามความสามารถมากที่สุด

ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติไว้ถึงความสำคัญของการศึกษา ที่รัฐต้องดำเนินการให้กับประชาชน คือ ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ ตามความถนัดของตน และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี ซึ่งจะเป็แผนที่มีความสำคัญใน การวางรากฐานการพัฒนาประเทศไปสู่สังคมที่มีความสุขอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน รวมทั้งมุ่งเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” สร้างความมั่นคงของชาติ พัฒนาคนทุกวัยให้เป็น คนดี คนเก่ง มีศักยภาพ และความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมนำไปสู่การสร้างสังคมที่พึงปรารถนา รวมถึงมีจิตอนุรักษ์ รักษา ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เป็นแผนระยะยาว 20 ปี แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ เป็นการวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ สามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการขับเคลื่อนภายใต้วิสัยทัศน์คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ที่กล่าวถึง ด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้มี

คุณลักษณะและทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้ในทุกมิติ ซึ่งการเรียนรู้นอกห้องเรียนจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ของนักเรียน สอดคล้องกับการศึกษาตามอัธยาศัย ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 ได้ให้คำจำกัดความของการศึกษาตามอัธยาศัย ไว้ว่าเป็น กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคลซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้นิยามการศึกษาตามอัธยาศัย ไว้ว่าเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ ซึ่งนักการศึกษาคนสำคัญชื่อ Coombs และ Ahmed (1974) ได้ให้ความหมายว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งบุคคลแสวงหาและรับความรู้ ทักษะ ทศนคติความเข้าใจที่กระจำจัดที่เกี่ยวกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน และการแสดงออกต่อสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวบุคคล อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาตามอัธยาศัย ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) ที่เติมเต็มความต้องการของมนุษย์ที่แสวงหาการเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ นอกเหนือการเรียนในระบบโรงเรียน โอกาสของการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเกิดขึ้นได้ในทุกที่ ทุกเวลา เรียนรู้ได้จากสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญต่าง ๆ สามารถหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้เฉพาะด้านและสามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่ความรู้อื่นได้อย่างหลากหลาย เป็นการส่งเสริมให้เกิดเรียนรู้ทั้งในระบบ และนอกระบบตลอดชีวิต สรุปได้ว่าการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน การเขียน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะ ฝึกกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถจดจำองค์ความรู้ที่ได้นั้นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ การที่ผู้เรียนจะมีความรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร เป็นผลมาจาก สไลการการเรียนรู้ หรือความถนัดในการเรียนรู้นั้นเอง ในที่นี้ หมายถึง ความถนัดในการได้ยิน ความถนัดในการดู ความถนัดในการลงมือทำ เป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคคลนั้นเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด เนื่องจากมีความสอดคล้องกับลักษณะการรับรู้ กระบวนการทางสติปัญญา สภาพแวดล้อมและประสบการณ์ของบุคคลนั้น สไลการการเรียนรู้ได้รับการจำแนกออกเป็นแบบต่างๆ แตกต่างกัน ขึ้นกับทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิด ที่ผู้จำแนกยึดเป็นเกณฑ์ในการจำแนก สไลการการเรียนรู้เครื่องมือวัดสไลการการเรียนรู้ ความเข้าใจในสไลการการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของนักเรียน สามารถช่วยให้ผู้สอนเข้าใจพฤติกรรมและปัญหาที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีลักษณะหลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่แตกต่างกันของนักเรียน รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาในส่วนที่เป็นจุดอ่อนของนักเรียนได้

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและมองเห็นความสำคัญในการศึกษาสไลการการเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา เพราะโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยาเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ประจำตำบล มีนักเรียนจำนวนมาก มีการบริหารงานด้านการศึกษา ระดับลิลิต (โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา, 2562) ซึ่งนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คือ นักเรียนระดับชั้นแรกที่เข้ารับการศึกษานในโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา หากคุณครูผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้อง ได้รับข้อมูลของนักเรียนในเรื่องสไลการการเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ ได้เร็วก็จะสามารถ วางแผนการศึกษาให้นักเรียนได้เร็วเท่านั้น

สิ่งสำคัญอีกประการคือความพร้อมของสภาพแหล่งเรียนรู้ นั้น ๆ ที่จะเติมเต็มความรู้และทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนได้มากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ เป็นสถานที่ ที่จะทำ

นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ จึงได้คัดเลือกแหล่งเรียนรู้ตามทำเนียบแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของอำเภอสามพรานและพื้นที่ใกล้เคียง ได้แก่ 1. วัดไร่ขิง พระอารามหลวง 2. หอสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอสามพราน 3. ตลาดน้ำดอนหวาย 4. วัดนักบุญเปโตร 5. พุทธมณฑล 6. หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านหัวอ่าว

จากการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนจึงมีความสำคัญ นักเรียนจะได้รับประโยชน์สูงสุด โดยมีการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสมกับลีลาการเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับที่จะนำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงการศึกษาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้คงอยู่ในสภาพที่เหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลีลาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา
2. เพื่อศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ลีลาการเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาการวิจัย
 - 1.1 ศึกษาลีลาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยาเป็นอย่างไร
 - 1.2 ศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยาเป็นอย่างไร
2. ประชากร เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จำนวน 605 คน
3. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จำนวน 242 คน
4. พื้นที่ คือ แหล่งเรียนรู้ จำนวน 6 แห่ง ดังนี้ 1) วัดไร่ขิง พระอารามหลวง 2) หอสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอสามพราน 3) ตลาดน้ำดอนหวาย 4) วัดนักบุญเปโตร 5) พุทธมณฑล และ 6) หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านหัวอ่าว

กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. แนวคิดการเรียนรู้และลีลาการเรียนรู้
3. แนวคิดแหล่งเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ลีลาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา ดังนี้
 - 1.1 ความถนัดจากการได้ยิน
 - 1.2 ความถนัดจากการดู
 - 1.3 ความถนัดจากการลงมือทำ
2. การใช้แหล่งเรียนรู้
 - 2.1 ประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ จำนวน 6 ด้าน
 - 2.1.1 ความสนใจและการมีส่วนร่วม
 - 2.1.2 การสังเกต
 - 2.1.3 การสืบเสาะและแสวงหาความรู้
 - 2.1.4 การจดบันทึก
 - 2.1.5 การประเมินการเรียนรู้ของตนเอง
 - 2.1.6 การถ่ายโยงความรู้
 - 2.2 ประเมินสภาพแหล่งเรียนรู้ จำนวน 3 ด้าน ดังนี้
 - 2.2.1 ด้านเจ้าหน้าที่/วิทยากร/บุคลากรผู้ให้บริการ
 - 2.2.2 ด้านการให้บริการ
 - 2.2.3 ด้านพื้นที่/สิ่งอำนวยความสะดวก

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1. ศึกษาวิจัยเรื่องลีลาการเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา โดยการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหาที่จะนำไปเก็บข้อมูล (IOC : Index of Item Objective Congruence) เพื่อความเหมาะสมในการใช้ภาษานำเครื่องมือวิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อปรับปรุงเครื่องมือวิจัยจากนั้นนำไปทดสอบ (Tryout) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วจึงนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อปรับปรุงเครื่องมือวิจัย

ขั้นที่ 3. การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

ขั้นที่ 4. เป็นการวิจัยเพื่อประเมินลีลาการเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา อาศัยแบบประเมินเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เพื่อนำผลมาแปรผลประกอบการวิเคราะห์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา อำเภอสามพราน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 15 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 605 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้จากการกำหนดสัดส่วน นักเรียน 605 คน โดยเปิดจากตารางสำเร็จรูปของเครชีและมอร์แกน อ้างถึง (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551: 45) ผู้วิจัยทำการคัดเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย จากการยกมือเพื่อความสนใจ จึงได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 242 คน ตามตาราง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา โดยการศึกษาแนวคิดลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียนจากเอกสารประกอบการสอน (พิรเทพ รุ่งคุณากร, 2555) และการทบทวนรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลีลาการเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ เป็นแบบประเมินลีลาการเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา โดย แบ่งเป็น 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 ประเมินลีลาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา

1. ลีลาการเรียนรู้ หมายถึง ความถนัดของนักเรียนแต่ละคนที่ใช้ในการเรียนรู้แบ่งเป็น

- 1.1 ความถนัดที่เกิดจากการได้ยิน
- 1.2 ความถนัดที่เกิดจากการดู
- 1.3 ความถนัดที่เกิดจากการลงมือทำ

ประเมินตามเนื้อหาที่มีทั้งหมดจำนวน 14 ข้อ

แบบที่ 2 ประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้

2.1 ประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ จำนวน 30 ข้อ ในเนื้อหา 6 ด้าน ดังนี้

1. ความสนใจและการมีส่วนร่วม
2. การสังเกต
3. การสืบเสาะและแสวงหาความรู้
4. การจดบันทึก
5. การถ่ายโยงความรู้
6. การประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

2.2 ประเมินสภาพแหล่งเรียนรู้ จำนวน 20 ข้อ แหล่งเรียนรู้ 6 แห่ง ในเนื้อหา 3 ด้าน ดังนี้

1. วัดไร่ขิง พระอารามหลวง
2. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอสามพราน
3. ตลาดน้ำดอนหวาย
4. วัดนักบุญเปโตร
5. พุทธมณฑล
6. หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบบ้านหัวอ่าว

มีจำนวน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านเจ้าหน้าที่/วิทยากร/บุคลากรผู้ให้บริการ

2. ด้านการให้บริการ
3. ด้านพื้นที่/สิ่งอำนวยความสะดวก

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สีลาการเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอข้อค้นพบการวิจัย

ข้อค้นพบที่ 1 สีลาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา

ข้อค้นพบที่ 2 การใช้แหล่งเรียนรู้ ดังนี้

2.1 การใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา

2.2 สภาพแหล่งเรียนรู้

ข้อค้นพบที่ 1 สีลาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา ผู้วิจัยขอสรุปผล ดังตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1 แสดงผลสรุปการจำแนกความถนัดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา ตามลำดับ (N = 242)

ที่	ความถนัดการเรียนรู้	จำนวนนักเรียนที่มีคะแนนความถนัดมากที่สุด	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1	ความถนัดจากการได้ยิน	67	28	3
2	ความถนัดจากการดู	85	35	2
3	ความถนัดจากการลงมือทำ	90	37	1
	รวม	242	100	

จากตารางที่ 1 ผลสรุปการจำแนกความถนัดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จำนวน 242 คน พบว่า นักเรียน จำนวน 90 คน มีความถนัดจากการลงมือทำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37 นักเรียนมีความถนัดจากการดูมากที่สุด จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 35 และนักเรียนมีความถนัดจากการได้ยินมากที่สุด จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 28 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงผลสรุปสีลาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา (N = 242)

ก หมายถึง ความถนัดจากการได้ยิน/ความสามารถที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ในการฟัง

ข หมายถึง ความถนัดจากการดู/ความสามารถที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ในการเห็น

ค หมายถึง ความถนัดจากการลงมือทำ/ความสามารถที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ในการปฏิบัติ

ที่	ประเภทของลีลาการเรียนรู้	จำนวนคน	ค่าร้อยละ	ลำดับที่
1	กขค	25	10	4
2	กคข	42	18	3
3	ขกค	19	8	5
4	ขคก	66	27	2
5	คกข	19	8	5
6	คขก	71	29	1
รวม		242	100	

จากตารางที่ 2 เมื่อจำแนกเป็นประเภทของลีลาการเรียนรู้ 6 ประเภท ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จำนวน 242 คน พบว่า นักเรียนมีลีลาการเรียนรู้ประเภท คขก มากเป็นลำดับที่ 1 คือ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 29 นักเรียนมีลีลาการเรียนรู้ประเภท ขคก จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 27 นักเรียนมีลีลาการเรียนรู้ประเภท กคข จำนวน 42 คน คิดเป็น ร้อยละ 18 นักเรียนมีลีลาการเรียนรู้ประเภท กขค จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และนักเรียนมีลีลาการเรียนรู้ประเภท ขกค จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 8 เท่ากับนักเรียนมีลีลาการเรียนรู้ประเภท คกข จำนวน 19 คนคิดเป็นร้อยละ 8 ตามลำดับ

ข้อค้นพบที่ 2 การใช้แหล่งเรียนรู้

ตารางที่ 3 แสดงผลประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา (N = 242)

ข้อที่	การใช้แหล่งเรียนรู้	ระดับการใช้แหล่งเรียนรู้		แปลผล	ลำดับที่
		$\bar{x}$	<i>S.D.</i>		
ด้านความสนใจและการมีส่วนร่วม					
1	ฉันสนุกสนานเมื่อมาทัศนศึกษา	4.60	.546	มากที่สุด	3
2	ฉันให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่แหล่งเรียนรู้	4.47	.605	มาก	4
3	ฉันเดินดูสิ่งต่างๆที่อยู่ในแหล่งเรียนรู้ด้วยความสนใจ	4.64	.569	มากที่สุด	1
4	ฉันชอบกิจกรรมนอกชั้นเรียนในแหล่งเรียนรู้	4.60	.554	มากที่สุด	2
5	ฉันมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม	4.35	.647	มาก	5
	รวม	4.53	.368	มากที่สุด	1
ด้านการสังเกต					

ข้อที่	การใช้แหล่งเรียนรู้	ระดับการใช้แหล่งเรียนรู้		แปลผล	ลำดับที่
		$\bar{x}$	<i>S.D.</i>		
6	ฉันจำข้อมูลในเอกสารที่แจกได้	3.28	.912	มาก	5
7	ฉันสำรวจทุกจุดในแหล่งเรียนรู้	4.14	.705	มาก	3
8	ฉันคอยฟังเจ้าหน้าที่แหล่งเรียนรู้พูดอะไรบ้าง	4.16	.657	มาก	2
9	ฉันรู้ว่าเมื่อไปแหล่งเรียนรู้ใดแล้วต้องปฏิบัติตนอย่างไร	4.22	.629	มาก	1
10	ฉันรู้จักระมัดระวังในการปฏิบัติตนเมื่อไปทัศนศึกษา	4.14	.597	มาก	4
	รวม	3.98	.447	มาก	2
ด้านการสืบเสาะและแสวงหาความรู้					
11	ฉันถามคำถามวิทยากร	3.25	.824	มาก	5
12	ฉันถามครูในสิ่งที่สงสัยเมื่อกลับจากทัศนศึกษา	3.41	.742	มาก	4
13	ฉันกลับมาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเอง	4.10	.599	มาก	1
14	ฉันพูดคุยกับเพื่อนที่ไปทัศนศึกษาถึงสิ่งที่พบเจอ	4.08	.605	มาก	2
15	ฉันเปิดgoogleเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมสิ่งที่สงสัย	3.63	.815	มาก	3
	รวม	3.69	.392	มาก	5
ด้านการจดบันทึก					
16	ฉันจดหรือวาดภาพประสบการณ์จากทัศนศึกษา	4.17	.640	มาก	1
17	ฉันชอบทำใบงานที่ครูแจก	3.37	.978	มาก	4
18	ฉันถ่ายรูปภาพที่ไปทัศนศึกษาเพื่อบันทึกความทรงจำ	4.05	.701	มาก	2
19	ฉันลอกบันทึกของเพื่อนในการไปทัศนศึกษา	2.70	.601	ปานกลาง	5
20	ฉันสรุปความรู้ส่งครู	3.78	.818	มาก	3
	รวม	3.61	.365	มาก	6

ข้อที่	การใช้แหล่งเรียนรู้	ระดับการใช้แหล่งเรียนรู้		แปลผล	ลำดับที่
		$\bar{x}$	<i>S. D.</i>		
ด้านการประเมินการเรียนรู้ของตนเองและแหล่งเรียนรู้					
21	ฉันมาแหล่งเรียนรู้เพื่อการท่องเที่ยว	4.09	.669	มาก	3
22	ฉันมาเพื่อประกอบการทำรายงาน	3.24	.855	มาก	5
23	ฉันมาเพราะความสนใจส่วนตัว	4.09	.597	มาก	4
24	ฉันมาเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในชีวิต	4.10	.613	มาก	2
25	ฉันมาเพื่อเป็นจุดนัดหมายเพื่อนต่างห้อง	4.14	.620	มาก	1
	รวม	3.93	.403	มาก	4
ด้านการถ่ายทอดความรู้					
26	ฉันเล่าเรื่องราวที่ประทับใจให้ผู้ฟังได้	3.20	.787	มาก	5
27	ฉันแชร์ข้อมูลลงในเฟซบุ๊ก/ไลน์	4.13	.699	มาก	4
28	ฉันเข้าใจและอธิบายข้อมูลต่างๆให้เพื่อนเข้าใจได้	4.16	.633	มาก	3
29	ฉันบอกถึงข้อดีและข้อเสียการไปทัศนศึกษาให้เพื่อนฟังได้	4.20	.613	มาก	2
30	ฉันสามารถทำสรุปรายงานความรู้ด้วยตนเองส่งครูได้	4.21	.610	มาก	1
	รวม	3.98	.437	มาก	3
ด้านการประเมินสภาพแหล่งเรียนรู้					
31	ด้านเจ้าหน้าที่/วิทยากร/บุคลากรผู้ให้บริการ	4.16	.394	มาก	1
32	ด้านการบริการ	4.15	.382	มาก	2
33	ด้านพื้นที่/สิ่งอำนวยความสะดวก	4.04	.385	มาก	3
	รวม	4.11	.387	มาก	2

ข้อที่	การใช้แหล่งเรียนรู้	ระดับการใช้แหล่งเรียนรู้		แปลผล	ลำดับที่
		$\bar{x}$	<i>S.D.</i>		
	สรุปรวม การใช้แหล่งเรียนรู้	3.97	.399	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า การใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา ในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.97$, *S.D.* = .399) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านความสนใจและการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ มากที่สุด เป็นลำดับที่ 1 ($\bar{X} = 4.53$, *S.D.* = .368) รายละเอียดตามรายชื่อประกอบด้วย ฉันเดินดูสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในแหล่งเรียนรู้ด้วยความสนใจ ($\bar{X} = 4.64$, *S.D.* = .569) ฉันชอบกิจกรรมนอกชั้นเรียนในแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}=4.60$, *S.D.*= .554) ฉันสนุกสนานเมื่อมาทัศนศึกษา ($\bar{X}=4.60$, *S.D.*= .546) ฉันให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}=4.47$, *S.D.*= .605) ฉันมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม ($\bar{X}=4.35$, *S.D.*= .647) ตามลำดับ รองลงมา คือ ด้านสภาพแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, *S.D.*= .647) ประกอบด้วย ด้านเจ้าหน้าที่/วิทยากร/บุคลากรผู้ให้บริการ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.16$, *S.D.*= .394) รองลงมา ด้านการบริการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$, *S.D.*= .382) และด้านพื้นที่/สิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.04$, *S.D.*= .385) ต่อมา คือ ด้านการสังเกต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.98$, *S.D.*= .447) รายละเอียดตามรายชื่อประกอบด้วย ฉันรู้ว่าเมื่อไปแหล่งเรียนรู้ใดแล้วต้องปฏิบัติตนอย่างไร ($\bar{X}=4.22$, *S.D.*= .629) ฉันคอยฟังเจ้าหน้าที่แหล่งเรียนรู้พูดอะไรบ้าง ($\bar{X}=4.16$, *S.D.*= .657) ฉันสำรวจทุกจุดในแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}=4.14$, *S.D.*= .705) ฉันรู้จักระมัดระวังในการปฏิบัติตนเมื่อไปทัศนศึกษา ($\bar{X}=4.14$, *S.D.*= .597) ฉันจำข้อมูลในเอกสารที่แจกได้ ($\bar{X}=3.28$, *S.D.*= .912) ตามลำดับ ต่อมา คือ ด้านการถ่ายโยงความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.98$, *S.D.*= .437) รายละเอียดตามรายชื่อประกอบด้วย ฉันสามารถทำสรุปรายงานความรู้ด้วยตนเองส่งครูได้ ($\bar{X}=4.21$, *S.D.*= .610) ฉันบอกถึงข้อดีและข้อเสียการไปทัศนศึกษาให้เพื่อนฟังได้ ($\bar{X}=4.20$, *S.D.*= .613) ฉันเข้าใจและอธิบายข้อมูลต่าง ๆ ให้เพื่อนเข้าใจได้ ($\bar{X}=4.16$, *S.D.*= .633) ฉันแชร์ข้อมูลลงในเฟซบุ๊ก/ไลน์ ($\bar{X}=4.13$, *S.D.*= .699) ฉันเล่าเรื่องราวที่ประทับใจให้ผู้อื่นฟังได้ ($\bar{X}=3.20$, *S.D.*= .787) ต่อมา คือ ด้านการประเมินการเรียนรู้ของตนเองและแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$, *S.D.*= .403) รายละเอียดตามรายชื่อประกอบด้วย ฉันมาเพื่อเป็นจุดนัดหมายเพื่อนต่างห้อง ($\bar{X}=4.14$, *S.D.*= .620) ฉันมาเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในชีวิต ($\bar{X}=4.10$, *S.D.*= .613) ฉันมาแหล่งเรียนรู้เพื่อการท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.09$, *S.D.*= .669) ฉันมาเพราะความสนใจส่วนตัว ($\bar{X}=4.09$, *S.D.*= .597) ฉันมาเพื่อประกอบการทำรายงาน ($\bar{X}=3.24$, *S.D.*= .855) ต่อมา คือ ด้านการสืบเสาะและแสวงหาความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, *S.D.*= .392) รายละเอียดตามรายชื่อประกอบด้วย ฉันกลับมาศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเอง ($\bar{X} = 4.10$, *S.D.*= .599) ฉันพูดคุยกับเพื่อนที่ไปทัศนศึกษาถึงสิ่งที่พบเจอ ($\bar{X}=4.08$, *S.D.*= .605) ฉันเปิดgoogleเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมสิ่งที่สงสัย ($\bar{X}=3.63$, *S.D.*= .815) ฉันถามคำถามวิทยากร ($\bar{X}=3.25$, *S.D.*= .824) ฉันถามครูในสิ่งที่สงสัยเมื่อกลับจากทัศนศึกษา ($\bar{X}=3.14$, *S.D.*= .742) และด้านการจดบันทึก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.61$, *S.D.*= .365) รายละเอียดตามรายชื่อประกอบด้วย ฉันจดหรือวาดภาพประสบการณ์จากทัศนศึกษา ($\bar{X}=4.17$, *S.D.*= .640) ฉันถ่ายรูปภาพที่ไปทัศนศึกษาเพื่อบันทึกความทรงจำ

($\bar{X}$ =4.05, S.D.= .701) ฉันทสรุปความรู้ส่งครู ($\bar{X}$ =3.78, S.D.= .818) ฉันทชอบทำใบงานที่ครูแจก ($\bar{X}$ =3.37, S.D.= .978) ฉันทลอกบันทึกของเพื่อนในการไปทัศนศึกษา ($\bar{X}$ =2.70, S.D.= .601) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ลีลาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา พบว่า นักเรียนมีความถนัดจากการลงมือทำ มากที่สุด คือ นักเรียนมีความสามารถในการทำให้เกิดการเรียนรู้ในการปฏิบัติ รองลงมา นักเรียนมีลีลาการเรียนรู้แบบที่ 2 คือ นักเรียนมีความถนัดจากการดู คือ นักเรียนมีความสามารถในการทำให้เกิดการเรียนรู้ในการเห็น และแบบที่ 3 คือ นักเรียนมีความถนัดจากการได้ยิน คือ นักเรียนมีความสามารถในการทำให้เกิดการเรียนรู้ในการฟัง จากสถิติการวิจัยในนักเรียน 1 คน สามารถมีลีลาการเรียนรู้ได้ทั้ง 2 แบบ หรือมากกว่านั้น ควบคู่กันไป (โดย : รศ.มณฑรา ธรรมบุษย์) นักเรียนที่มีความถนัดจากการลงมือทำสิ่งที่ส่งเสริมได้ ควรส่งเสริมในเรื่องของกีฬาหรือประเภทที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ การร่ำ งานที่ต้องมีการเดิน และการเคลื่อนไหว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงพรรณ จินาพงศ์ และคณะ (2561) พบว่า นักศึกษาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์ กีฬามีลีลาการเรียนรู้แบบปฏิบัติหรือเคลื่อนไหวมากที่สุด ส่งผลต่อผลการเรียนของนักศึกษามากกว่าลีลาการเรียนรู้แบบอ่านและเขียน โดยผู้สอนต้องจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับลีลาการเรียนรู้ของนักศึกษาเช่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการฝึกประกอบอาหารสำหรับนักกีฬา อาหารเพื่อสุขภาพสำหรับนักศึกษา อันจะส่งผลให้นักศึกษาที่มีลีลาการเรียนรู้แบบปฏิบัติหรือเคลื่อนไหวทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนมีระดับที่สูงขึ้น

อีก 1 ลีลาการเรียนรู้ ที่ครูผู้สอนควรศึกษา คือ นักเรียนที่มีความถนัดจากการดู เพราะนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ลีลาการเรียนรู้จะเป็นผู้ที่เรียนรู้ได้ดีจากการเห็น วิชาที่เหมาะสมกับผู้เรียนกลุ่มนี้ ได้แก่ สถาปัตยกรรมหรือด้านการออกแบบ และควรประกอบอาชีพหม่ณฑนาการ วิศวกร หรือหมอผ่าตัด

จากการวิจัย นักเรียนที่มีความถนัดจากการได้ยิน ถึงแม้มีจำนวนน้อยแต่ก็ควรให้ความสำคัญ เพราะการเรียนการสอนควรต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Rousseau และ Bloom (อ้างถึงในขจรศักดิ์ สีเสน, 2545: 12) แนวคิดที่ว่าการศึกษาควรคำนึงถึงธรรมชาติของเด็กเป็นสำคัญ เด็กแต่ละคนมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนั้นในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและจะต้องสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล กระบวนการวัดและประเมินผลจะต้องยืดหยุ่นและหลากหลาย บทบาทของครูต้องเปลี่ยนไป จากผู้ให้ความรู้ เป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนแทน เข้าใจว่ามนุษย์ทุกคนมีความแตกต่างกัน และ ดร.รุ่ง แก้วแดง (อ้างถึงใน ขจรศักดิ์ สีเสน, 2545: 13) ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ครูควรนำเรื่องจิตวิทยาทางการศึกษา ทฤษฎีการเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) มาใช้ในการสอน การศึกษาและเข้าใจ ลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเป็นเรื่องสำคัญ ยิ่งเราได้มีข้อมูลลีลาการเรียนรู้ของนักเรียนเร็วเท่าไร ครูก็จะสามารถทำแผนการสอนที่ดีและเหมาะสมกับผู้เรียนได้ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น จึงเป็นการที่ดีที่เราจะศึกษาลีลาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ดียิ่งขึ้นไปในระดับชั้นการเรียนที่สูงขึ้น

2. การใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา พบว่า ด้านความสนใจและการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การที่นักเรียน ได้เดินดูสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในแหล่งเรียนรู้ด้วยความสนใจ ชอบกิจกรรมนอกชั้นเรียนในแหล่งเรียนรู้ รู้สึกสนุกสนานเมื่อมาทัศนศึกษา ในการใช้แหล่งเรียนรู้เมื่อมี

โอกาสก็จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่แหล่งเรียนรู้ เป็นอย่างดี ด้วยความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม แต่การใช้แหล่งเรียนรู้ที่นักเรียน ใช้น้อยที่สุด คือ ด้านการจดบันทึก จะเห็นว่านักเรียน จดหรือวาดภาพ ประสพการณ์จากทัศนศึกษาน้อย ไม่ชอบการสรุปความรู้ส่งครู ไม่ชอบทำใบงานที่ครูแจก มีการลอกบันทึกของเพื่อนในการไปทัศนศึกษาศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Baker (1975) ได้ทำการวิจัยเรื่อง The effect of community Resources Base law curriculum Upon the Attitudes and knowledge of Senior High School Social Studies students โดยพบว่าการใช้แหล่งเรียนรู้ประกอบการสอนโดยการให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้มีความเข้าใจและมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนมากขึ้น การสอนที่ตำราหรือบทเรียนเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนและชุมชนยังขาดความร่วมมือในการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน อีกทั้ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญในลักษณะของการใช้แหล่งเรียนรู้สนับสนุนการจัดการเรียนว่า ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ได้ฝึกคิดและฝึกปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นและได้เรียนรู้ตามความถนัดของตนเอง

สรุปได้ว่า ทุกหนทุกแห่ง ทุกสิ่ง ทุกสถานที่ ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ คือแหล่งเรียนรู้ที่ดี ดังที่ สามารถ รอดคา (2546 ;19) กล่าวถึงแหล่งเรียนรู้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต ได้แก่ บุคคล สถานที่ ต่าง ๆ แหล่ง วิทยาการธรรมชาติ สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และเทคโนโลยี สารสนเทศต่าง ๆ ที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยประสบการณ์ตรง เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน

แหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งมีข้อดีมากมายต่างกัน ขึ้นอยู่กับสภาพของแหล่งเรียนรู้ ว่ามีความพร้อมเพียงใดที่จะรองรับการให้บริการสำหรับประชาชนที่มาใช้บริการ ขึ้นอยู่กับผู้ใช่ว่าจะมีการใช้แหล่งเรียนรู้นั้นเพื่อจุดประสงค์ใด ตามสภาพลักษณะเด่นของแต่ละที่ สอดคล้องกับ ดิเรก พรสีมา (2543) กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ว่า เป็นแหล่งความรู้ที่นักเรียนสามารถไปค้นคว้าหาความรู้ได้ทั้งในเวลาก่อนและหลังเลิกเรียนและในวันหยุดราชการและยังเน้นแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนจากหลายชุมชนมาใช้ร่วมกันได้

เมื่อกล่าวถึง การศึกษาในยุคปัจจุบันเป็นเรื่องที่สำคัญ ทางโรงเรียนจึงควรเตรียมความพร้อมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ รู้จักแสวงหาอย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนก้าวตามโลกไม่ทันภายหลังจากออกจากโรงเรียนแล้ว การสอนให้เด็กเรียนรู้วิธีเรียนที่ถูกต้อง (Learn how to learn) จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง โดยครูต้องเข้าใจและตระหนักเป็นอันดับแรกว่านักเรียนแต่ละคนมีลีลาหรือรูปแบบการเรียนรู้ไม่เหมือนกัน ครูที่สามารถรู้ว่่านักเรียนแต่ละคนในห้องมีลีลาการเรียนรู้เป็นแบบใดจะประสบความสำเร็จในการส่งผ่านความรู้ไปยังนักเรียน

ครูผู้สอนจะมีกระบวนการเรียนการสอนที่ดี ทำให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพมากที่สุด การที่ครูได้รู้ว่่านักเรียนในห้องเรียนมีลีลาการเรียนรู้เป็นแบบใด จึงมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดสภาพการเรียนการสอน เมื่อนักเรียนมีการใช้แหล่งเรียนรู้ก็จะมีกระบวนการเรียนรู้ตามความถนัดอย่างเหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ควรมีแนวทางในการที่จะส่งเสริม สนับสนุน ให้ความสำคัญกับลีลาการเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ ที่ชัดเจน เป็นกรอบในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

2. **เขตพื้นที่การศึกษา** ควรส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาเห็นความสำคัญของลีลาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ครูผู้สอนมีแผนสอน และกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับนักเรียน

3. **สถานศึกษา** ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเห็นความสำคัญกับนักเรียนในเรื่องของลีลาการเรียนรู้ มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับความถนัดของนักเรียนส่งผลให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. **ครู** ควรส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เข้าใจพฤติกรรม ลีลา การเรียนรู้ของนักเรียนที่ไม่เหมือนกัน เข้าใจปัญหาที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน ตระหนักถึงการจัดทำแผนการสอน จัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับลีลาการเรียนรู้ของนักเรียน

5. **นักเรียน** ควรประเมินลีลาการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อทราบและเข้าใจในความถนัดของตนเองจะสามารถนำไปสู่การเรียนที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์แก่ตนเองในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการเรียน การใช้ชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพในอนาคต

6. **ผู้ปกครอง** ควรให้ความสำคัญกับลีลาการเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียน เพราะครอบครัว คือ แหล่งเรียนรู้ที่แรก ที่นักเรียนได้สัมผัส ส่งเสริมให้ตรงกับความถนัดของนักเรียนก็จะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

7. **ประชาชาติทั่วไปและผู้ที่เกี่ยวข้อง** ควรเห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ในเขตพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง ช่วยกันดูแล รักษา เพื่อให้แหล่งเรียนรู้มีความพร้อมเป็นสิ่งที่ช่วยให้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม และสามารถนำข้อมูลการวิจัยครั้งนี้เป็นฐานข้อมูล นำไปต่อยอดพัฒนาในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไปได้

บรรณานุกรม

ทิศนา ขัมมณี. (2551). **ลีลาการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ราชบัณฑิตยสถาน. (2553). **พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์)**. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.

สุมาลี สังข์ศรี. (2544). **รายงานการวิจัยการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21**. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.

A. J. Cropley and R. H. Dave. (1978). **Lifelong education and the training of teachers : Developing a Curriculum for teacher education on the basis of the principles of lifelong Education**. Oxford : pergamon.

Cross, David. (1979). **Personalized Language Learning**. presented at the first Pergamon Institute of English Seminar Oxford, England.

Dave, R.H. (1973). **Lifelong Education and School Curriculum**. (UIE Monograph I) Hamburg : Unesco Institute for Education.

Logan, Gerald E. (1979). **Individualized Foreign Language Instruction : American Patterns for Accommodating Learners Differences in the Classroom**. presented at the first Pergamon Institute of English Seminar Oxford, England.